

УДК 94(477)

**THE SEA WILL PROPOSE A DECISION
[Review on: Kalinichenko O.O.,
Akinina T.L., Simonenko O.O.
Prospects for the introduction of
naval underwater weapons: a
collection of scientific temporary
volunteer interdepartmental group.
Odesa, 2024. 112 p.]**

Olena Bachynska

DSc (History), Professor
Department of History
of Ukraine and Special Historical Disciplines
Odesa I. I. Mechnikov National University
2 Vsevolod Zmiienko St, Odesa, 65082,
Ukraine
ORCID iD:
<https://orcid.org/0000-0003-0496-5742>
E-mail: Olena_an@ukr.net

Citation:

Bachynska, O. (2024) The sea will propose a decision [Review on: Kalinichenko O.O., Akinina T.L., Simonenko O.O. Prospects for the introduction of naval underwater weapons: a collection of scientific temporary volunteer interdepartmental group. Odesa, 2024. 112 p.], *Chornomors'ka mynuvshyna: transactions of Department of Cossack History in the South of Ukraine*, 19, pp. 153–155.

Submitted: 12.12.2024

**МОРЕ ПІДКАЖЕ РІШЕННЯ
[рец. на: Калініченко О. О., Акініна Т. Л.,
Сімоненко О. О. Перспективи
впровадження морської підводної зброї:
збірник наукових праць тимчасової
волонтерської міжвідомчої групи. Одеса,
2024. 112 с.]**

Олена Бачинська

Доктор історичних наук, професор
Кафедра історії України та спеціальних
історичних дисциплін
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
вул. Всеволода Змієнка, 2, м. Одеса, 65082,
Україна
<https://orcid.org/0000-0003-0496-5742>
E-mail: Olena_an@ukr.net

Цитування:

Бачинська О. Море підкаже рішення [рец. на: Калініченко О. О., Акініна Т. Л., Сімоненко О. О. Перспективи впровадження морської підводної зброї: зб. наук. пр. тимчасов. волонтер. міжвідом. групи. Одеса, 2024. 112 с.]. *Чорноморська минувшина*: зап. Від історії козацтва на півдні України: зб. наук. праць/ за ред. В. А. Смолія. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2024. Вип. 19. С. 153–155.

Отримано: 12.12.2024
0,2 д.а.

Освоєння моря, як і космосу досить тривалий та складний для людини процес. Цей процес розпочався з палеоліту і сягає сьогодні. Багато рішень в освоєнні та конструкції морських суден підказало само море та його “мешканці”. Від часу виникнення та модернізації, морські судна стали не тільки важливими засобами в транспортуванні людей та вантажів, у торгівлі або мандрівках, але й сучасними збройними осередками, що активно використовуються супротивниками у бойових діях. В той самий час, акваторії стали геополітичними об’єктами, і боротьба за них стала стратегічно важливою для панування в тому чи іншому регіоні. Не виключенням стала сучасна російсько-українська війна 2014–2024 рр., в якій Крим став стратегічно важливою територією панування в Чорному морі, що було однією з причин анексії півострова, і подальша боротьба розгорнулася безпосередньо в самому морі. Об’єктами атак стають акваторії портів, рейдів, морських шляхів, не враховуючи самі морські військові бази та судна. Новими засобами полювання за об’єктами ворожої морської сили та в той самий час, гарантом певної морської безпеки України стали

морські безпілотні апарати, що тепер можуть складати цілу флотилію. Дрони та торпеди можуть бути надводного та підводного принципу дії. Останнім присвячений збірник наукових праць, що має єдину змістовну направленість “Перспективи впровадження морської підводної зброї” капітана 1 рангу у відставці Олександра Калініченка, капітана 2 рангу Тетяни Акініної та майора Олени Сімоненко. Автори послідовно розглядають перспективи застосування безпілотних апаратів, як підводної зброї у сучасній російсько-українській війні, аналізують можливості та пропонують рішення впровадження.

Збірник є за своїм змістом републікацією раніше оприлюднених матеріалів. Він розділений на три розділи за принципом наукові статті, тези доповідей конференцій та частини колективної монографії. Перший розділ, представлений двома публікаціями авторів у різних наукових фахових журналах України: “Наука і техніка сьогодні” (вип. 13, 2023) та “Актуальні питання у сучасній науці” (вип. 12, 2023). В цих двох публікаціях – “Не використані можливості торпеди СЕТ-65Ш як роботизованої біспілотної дронавої платформи в сенсі морської безпеки України” та “Морська безпека України: торпедний аспект в сенсі можливостей бойового використання СЕТ-72” автори простежують історію розвитку торпедної зброї, піднімають проблему

модернізації важкої самонавідної протичовнової електричної торпеди в українських реаліях, зокрема пропонують модернізації торпеди СЕТ-65Ш як “патрулюючої торпеди” та безпілотного підводного апарату. Досліджувальна торпеда мала бути використана на фрегаті “Гетьман Сагайдачний”, у зв’язку з його трагічною долею, торпеди СЕТ-65Ш можуть бути використані в інших завданнях, які поставила військова ситуація. Саме тому, автори публікації провели відповідні розрахунки та аналіз і запропонували технічні параметри модернізації, які допоможуть використовувати модернізовану торпеду СЕТ-65Ш як «ненаселеного підводного апарату» для забезпечення «висвітлення підводної обстановки шляхом патрулювання заданих ділянок як своєї національної акваторії, так і акваторії ворога» та «як носія різної зброї проти підводно-диверсійних сил та засобів» (с. 22), а також як ударного патрулюючого боєприпасу (подібно до барражуючого боєприпасу у повітрі). Інша публікація характеризує можливості модернізації та бойового використання торпеди СЕТ-72. Так само автори публікації розпочинають дослідження з історії розробок малогабаритних торпедних апаратів та їхнього застосування, акцентуючи увагу читача щодо їх засобу самооборони на ракетних ядерних підводних човнах першого покоління, порівнюють можливості нових технологій, вже застосованих турецькими та італійськими фахівцями щодо «легких» торпед, який можна застосувати у випадку модернізації торпеди СЕТ-72, зазначаючи її «солідний модернізаційний потенціал, що може збільшити корисне навантаження, а саме – вибухову речовину» (с. 34), а також необхідність її впровадження на штатних і нештатних носіях ВМС ЗС України (с. 38).

Розділ другий збірника складається з чотирьох публікацій О. Калініченка, Т. Акініної та О. Сімоненко. Публікації тез доповідей, присвячені не лише можливостям використання корабельних торпед, але й морських дронів у сучасних умовах російсько-української війни: “Не використані можливості корабельних торпед ВМС ЗС України в російсько-українській війні”, “Бридке каченя” флотилії морських дронів України”, “Роль командира у сфері морської безпеки в історичному вимірі на двох прикладах у війнах ХХ та ХХІ ст.”, “Ударні морські підводні дрони багаторазового використання з кавітаційною надшвидкісною морською підводною зброєю – вимога часу”. Особливістю розділу є звісно аналіз та

рекомендації щодо застосування надводних дронів-камікадзе “Sea Baby” та морських підводних дронів багаторазового використання. Важливим, якщо не головним, на думку авторів є необхідність надання морським дронам такої властивості як “прихованість”. Для цього автори пропонують, відповідно, найбільше використовувати підводні дрони-камікадзе, які мають таку властивість (с. 44). У одній з публікацій зазначається, що «надводні дрони вже втратили тактичний ефект несподіванки», на це впливає як захищені пункти базування ворога, його відповідні заходи безпеки, а також кількість темної та світлої частини доби, погодні умови тощо (с. 51–52). Власне всі ці аспекти перешкод могли б обійти підводні дрони-камікадзе багаторазового використання, які є сьогодні надактуальні у бойових діях. Це також дало можливість показати значний технологічний та інтелектуальний потенціал українських розробників морської зброї. На думку авторів, важливим значенням у веденні бойових морських операцій є швидкість координації дій операторів морських дронів та можливості багатоваріантності їх завдань (с. 48).

Третій розділ збірника автори присвятили перспективній кавітаційній швидкісній морській підводній зброї на базі ВА-111 «Шквал» М-5 через розгляд однієї з версій загибелі АПРК К-14 «Курськ» (с. 53-98). На наш погляд, наявність цього розділу дещо дисонує з іншими публікаціями, як за розмірами, так і за змістом, його наявність вносить необхідність додаткових обґрунтувань в критерії структури рецензованого збірника.

В цілому автори збірника «Перспективи впровадження морської підводної зброї» О. Калініченка, Т. Акініної та О. Сімоненко, вдало об’єднали свої опубліковані раніше статті та тези, що засвідчило їх тривалу працю, зацікавленість і апробацію даної проблематики, провели значний і важливий аналіз по можливості модернізації української морської зброї, запропонували нові технології в розробці підводних морських безпілотних апаратів.